

Kratkočasnica.

Dialog. Spisal Cestnikov.

Slovenec: (Nekaj godernja).

Nemec: Gut murgen!

Slovenec: Kaj bi ne rumulil, ker mi je konj poginil.

Nemec: Bos?

Slovenec: O ni bil bos ne; bil je podkovan na vseh štirih.

Nemec: Konnst niks tajč?

Slovenec: O ne daljč; tam le za plotom leži.

Nemec: Du bist verflucht dumm?

Slovenec: O ni Antun ne, konj je konj!

Dopisi.

Iz Štajerja 6. sept. — h — Sodniške prenapetosti na boljše ni mogoče izpeljati brez narodnega jezika v uredih (kancelijah); ker pa imamo velike premembe pričakovati, ki so vsem avstrijskim deželam zares potrebne, se ne bodo tudi naši uradniki dolgo obotavljali, ampak lotili se bodo in so se že živo in toraj zdatno našega jezika. Potegujmo se toraj, da imajo prihodnji naši uradniki že v visokih šolah priliko, temeljito se naučiti našega narečja. Le kdor kak jezik popolnoma zna, ga tudi spoštuje in njegove pravice priznava. Na gradečkem pravoslovnem oddelku se je že pred desetimi leti več predmetov razlagalo v slovenskem jeziku, pa učilo se ni v njem, kajti so se ravno ti predmeti le v nemškem jeziku izpraševali. Gradeško vseučilišče je ustanovljeno za notranje avstrijske dežele in le neznatne podpore je iz državne denarnice treba, ker so stroški skoro vsi z ustanovami založeni. V teh deželah živi en milijon Slovincov in ker tje kaj zahajajo tudi mladenči iz Primorskega in Dalmacije, bi nam vsem v prid bilo sila potrebno pomnoženje nauk v slovenskem jeziku. *) Spet bi se tedaj moralo v Gradcu v slovenskem jeziku razlagati državljansko in kazensko pravo, in potem vsaj kot collegium publicum ponavljanje redov civilne in kazenske pravde in potem tudi v slovenskem jeziku izpraševati pri pravoslovnih državnih in ostrih preskušnjah in, kakor že nekdanj iz državljanskega zakonika, pri djanskih sodniških in pravdosredniških in notarskih preskušnjah, ktere bi morale predpisane po postavi biti za vsakega, kdor hoče tako službo na Slovenskem dobiti.

Za prihodnjo dōbo bi se morala komisija sklicati za preskuševanje v slovenskem jeziku, ktera bi edina pravico imela, javne spričevala dajati vsakemu, kdor izmed starejih pravoznancov ima znanje slovenskega jezika ustmeno in pismeno izpričati, kakor je to deloma že predpisavalo pismo bivšega ministerstva za bogočastje in nauk, ki se nahaja v državnem zakoniku od leta 1850, del X, pod št. 15, str. 179. Le tako bode dobivala vlada zanesljive uradnike, od katerih se že od nekdanj zahteva popolno znanje slovenskega jezika pri namestovanju služb. Če se bode še zana-prej gledalo več na starost prosivcov, kakor na njih potrebne znanosti, še ne bode vlada tako hitro prišla iz vseh zaderg, v kterih se zdaj nahaja. To je tudi edina pot, da se slovenskim uradnikom zagotovi službovanje, o čem so jih vsaj deloma najnovejši dogodki na Hervaškem in Oger-skem prepričali. Po tem še le bodo tudi oni veselega serca izverševali svoje opravila in zavživali toliko potrebno za-upanje. Slovenskih časnikov sveta naloga toraj je, poga-njati se nevtrudno za to, da se zadosti našim živim po-trebam, pa tudi vladi zaupljivo pokazati poti, po kterih je to doseči mogoče.

Nekaj še mi je na serce se vleglo prebiraje 3. zvezek Einspielerjevega mesečnika „Stimmen aus Innerösterreich“.

*) Tako dolgo morebiti, dokler se ne ustanovi vseučilišče ju-goslavensko v Zagrebu. Vred.

Nek dopisnik „Gk.“ iz Štajarskega nam očituje, da nismo svoje slovenske prošnje sprožili o pravem času in da smo ž njo le naše sovražnike razdražili. Teh misel jaz nikakor nisem, ker se skeleče rane ne morejo zadosti hitro vraciti začeti. Na odpor pa smo bili pripravljeni vsaki čas, ker že dolge leta vemo, da se od neke strani očituje našemu še tako krotkemu gibanju, da z njim podkopavamo mir in spravo!! *) To pa je le gadna pretveza naših zakletih protivnikov. Naša dolžnost je, ne opešati v svojem postavnem delovanju in možko se vsem overam v bran staviti. Prašam pa: ali nimamo z našim uspehom že zdaj zadovoljni biti? Več v tako kratkem času v globini svojega serca tudi nismo pričakovali. Ali nas černo napadanje naših protivnikov ni že na široko soznanilo po celi Avstrii? Verjemite mi, da tudi Nemci že celó drugače o nas sodijo, ker so spoznali prenapetost nam sovražnih časnikov. — Nam drugega ni treba, kot stanovitosti v vsakem dobrem početju, posebno pa da se vedno bolj izobrazuje naš celi narod, in za pravo narodno omiko bodo skerbili naši učniki duhovnega in posvetnega stanú.

Iz Gorice 11. sept. X — Znano je, berž ko ne tudi tistim, ki niso „laudes vitae rusticae“ v originalu brali, kako človeka včasih mestni monotonizem tare. Ni menda ravno prah in vročina, hrup in šum, ki nam nadleguje, ampak neka skrivnostna moč sili meščane znebiti se začasno navadnih opravil, in jih podi na kmete, v gore, iskat čistega zraka in žlahne zabave, da si ude pokrepčajo in dušne moči popravijo.

Pri tacih priložnostih se še le spozná, koliko bi bile naše severne gore več vredne, ako bi kolikaj potov za človeka imele. Zakaj ima nek Kras svoje vožne poti? zakaj jih imajo rajske Berda? Vém, da po kanalsko-tominskih gorah so težave večje in prav imajo Tominci, da se za napravo nove ceste na deželne stroške na vso moč poganjajo; pa vendar mislim, da bi si tudi srenje same lahko kaj pomagale. In koliko je mogoče posamnim srenjam dognati, so nam verli Batavci djansko pokazali. V Batah (3—4 ure od Gorice proti severju), ki štejejo blizo 1100 duš, je že kakih 10—12 let g. Franc Mozetič za kaplana. Ta gospod je mnogostransko nalogo dušnega pastirja na kmetih dobro spoznal. On daja Bogu, kar je božjega, pa ni tistih pretesnosercnih, kterim se zdí, da nimajo zunaj cerkve in zunaj duhovnih zadev ničesar opraviti in ki mislijo, da vsakoršno vtikanje v posvetne reči oskrni duhovni značaj; on vé sicer, da skerbi za božjo čast se spodobi prvo mesto, pa tudi pospeševanje časnih, materijalnih zadev se mu po nikakem ne zdí ne-spodobno. Po teh načelih je namreč ravnal, ko se je osrečevanja svoje čede lotil. Najpopred je nji čedno cerkev, sebi in naslednikom pa spodoben farovž napravil; potem je bila njegova skerb, dvema posebnima neprilikama v okom priti; vodo zajemati je bilo težavno in živino napajati ne-varno, in pa pripravne poti proti mestu je manjkalo. Kar se vode tiče, prizadel si je, da se je po čez $\frac{1}{4}$ ure dolgem vodovodu do sred vasi napeljala, druga napaka pa s tem odpravila, da se je iz poprejšnje steze lepa vožna pot do sosednega Gargarja naredila. In vse to je blagi gospod — ne sicer na svoje stroške — ampak z gorečim, prepričavnim prigovarjanjem in dobrim svetom, in pa s pomočjo verlega župana Staniča doveršil. Pač velika je moč marljive podučbe in unetega spodbujanja! — Teh reči pa ne priobčujem zato, da bi priprostemu gospodu slavo pel, ktere v svoji ponižnosti ne išče, in ktere marljivost njegova za dušni in telesni prid podložne čede ne potrebuje, ampak zato, da bi njegov in njegovih vaščanov zgled tudi drugi duhovni, župani in srenjčani posnemali,

*) Ako bi take svéte poslušali, bi mogli čakati do sodnega dne. Takrat bi bil nekterim še le pravi čas, da bi se oglasil narod slovenski za svoje pravice in jih vžival unkraj groba! Vr.